

Portbou, des del coll del Frare

Hi ha un Portbou ancorat al passat, desubicat, inhòspit, decadent. El podem reconèixer des del coll del Frare, al qual només hi arribarem si deixem de banda el túnel inaugurat el 2006 i seguim amunt pels revolts de la carretera vella. Des d'allà la presència aclaparadora de l'Estació Internacional –un nom ben ampul·lós, tenint en compte la seva situació actual– trenca qualsevol simetria amb la resta del poble. El verd fosc de les muntanyes pelades que cauen sobre el mar expressa la duresa del vent, que només els matolls i les herbes poden resistir. El cementiri abocat sobre el mar recorda intensament la trista història del filòsof alemany d'origen jueu Walter Benjamin –que, perseguit pel nazisme, es va deixar morir a Portbou–, i per extensió les de tots els exiliats del món. I, ja dins el poble, els edificis abandonats, les façanes descuidades i els antics rètols de pensions desaparegudes ens remeten al principi del segle xx, a la seva època d'esplendor.

Però hi ha un Portbou que no es resigna, que projecta, que té idees i que cerca un futur millor. Un Portbou que reclama a crits la millora de les comunicacions per superar el seu secular aïllament, encara que per això faci falta que 150 veïns, amb el seu alcalde al capdavant, irrompin a la carretera, retirin els blocs de formigó i donin per inaugurat un túnel al qual ja li sortien teranyines. Un Portbou que no es resigna a veure com l'estació perd el seu sentit davant la irrupció del TGV i que proposa com a alternativa un tren interfronterer que relligui els territoris catalans del sud i del nord i els ofereixi un servei de mobilitat social, turística i cultural. Un Portbou que vol reactivar la seva extensa plataforma ferroviària, actual-

ment infrautilitzada, per gestionar mercaderies, el creixent trànsit de les quals no podrà absorbir un TGV pensat per a viatgers. Un Portbou que, contra totes les previsions, aconseguirà que el port esportiu, inaugurat el 2003 a l'antiga platja de les Guiules, hagi venut quasi tots els amarradors.

Tant de bo Portbou se'n surti i recuperi la vitalitat perduda. Tant de bo la seva gent pugui trobar feina al seu poble o pugui anar a treballar còmodament a Figueres o a Girona i no es vegi obligada, com passa ara, a marxar. Però jo desitjo també que Portbou mantingui aquesta aura melangiosa, reposada, introspectiva i salvatge que es percep des del coll del Frare i que, sense saber exactament per què, atrau tanta gent.

En una Costa Brava massa plena de parcs aquàtics, hotels, urbanitzacions, discoteques i amarradors, Portbou ha de trobar el seu lloc a partir de la seva singularitat, a partir del seu fet diferencial. Per això, resulta interessant l'insòlit projecte del Centre Walter Benjamin, que pretén recuperar la memòria històrica del filòsof creant un alberg de la memòria, un refugi d'intel·lectuals i artistes de tot el món perseguits a causa de les idees que defensen. Una bona notícia per als que ens sentim atrets per l'aura que desprèn Portbou. Per als que, quan ens hi apropem des de Colera, incomprendiblement deixem de banda les comoditats del nou túnel i seguim per la carretera vella, pel coll del Frare.

Aprofitar la tramuntana?

Un altre dels possibles projectes de futur de Portbou és la instal·lació de parcs eòlics per aprofitar la forta tramuntana, però això xoca amb els que consideren que comportaria un dany irreparable a l'espectacular paisatge de l'entorn. L'any 2002 el Govern de la Generalitat va autoritzar el parc eòlic Tramuntana, just a tocar de la frontera, que preveia disset aerogeneradors i 21 MW de potència instal·lada. A partir del 2007, però, el nou equip de govern de l'Ajuntament de Portbou, format pel PSC i ERC, s'ha mostrat contrari al parc i, de moment, resta aturat.

